

การใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่งเพื่อเฝ้าระวังความปลอดภัย ในสถานที่ทำงาน*

USING INTERNET OF THINGS (IOT) TECHNOLOGY FOR WORKPLACE SAFETY MONITORING

สมัชญา พลชัย¹, บัญญัติ ไม้งาม², ชนินทร์ ตั้งรักษพงษ์³, ภัทลลิตี พรหมนซ์ศรี⁴ และ มนัส รุ่มรวย⁵
Samatchaya Ponchai¹, Banyat Maingam², Chanin Tangrakpong³, Phatsit Pronmunsri⁴ and Manas Rummyea⁵

¹⁻⁵วิทยาลัยนานาชาติการบินและอวกาศ มหาวิทยาลัยเกริก

¹⁻⁵International College of Aviation and Space, Krirk University, Thailand

Corresponding Author's Email: acc.university168@gmail.com

วันที่รับบทความ : 12 ตุลาคม 2568; วันแก้ไขบทความ 15 ตุลาคม 2568; วันตอบรับบทความ : 17 ตุลาคม 2568

Received 12 October 2025; Revised 15 October 2025; Accepted 17 October 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการใช้เทคโนโลยี IoT ในสถานที่ทำงาน 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพด้านความปลอดภัยในการทำงาน และ 3) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยี IoT กับประสิทธิภาพด้านความปลอดภัย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยพนักงานจำนวน 385 คน ซึ่งทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามเชิงโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Correlation Analysis) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล

Citation:

* สมัชญา พลชัย, บัญญัติ ไม้งาม, ชนินทร์ ตั้งรักษพงษ์, ภัทลลิตี พรหมนซ์ศรี และ มนัส รุ่มรวย. (2568). การใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่งเพื่อเฝ้าระวังความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3(6), 698-715.

Samatchaya Ponchai, Banyat Maingam, Chanin Tangrakpong, Phatsit Pronmunsri and Manas Rummyea.

(2025). Using Internet Of Things (Iot) Technology For Workplace Safety Monitoring.

Modern Academic Development and Promotion Journal, 3(6), 698-715.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

ผลการวิจัยพบว่า

1) วัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าระดับการใช้ IoT อยู่ใน ระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.23 จากคะแนนเต็ม 5.00 พนักงานสามารถเข้าถึงและใช้เซ็นเซอร์ แจ้งเตือนแบบเรียลไทม์ และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) วัตถุประสงค์ที่ 2 ประสิทธิภาพด้านความปลอดภัยอยู่ใน ระดับสูงมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.41 จาก 5.00 แสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ และช่วยลดอุบัติเหตุในสถานที่ทำงานได้อย่างมีนัยสำคัญ

3) วัตถุประสงค์ที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.68, p < 0.01$) แสดงให้เห็นว่าการใช้เทคโนโลยี IoT ส่งผลให้การปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยและการลดความเสี่ยงในการทำงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

จากผลการศึกษา IoT เป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน อย่างไรก็ตาม การนำ IoT มาใช้ควรควบคู่กับการฝึกอบรมพนักงาน การสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัย และการจัดการเชิงนโยบาย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและยั่งยืน

คำสำคัญ: อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง, ความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน, ความปลอดภัยในการประกอบอาชีพ

Abstract

This research article aims to: (1) examine the level of Internet of Things (IoT) technology utilization in workplaces; (2) study the effectiveness of workplace safety; and (3) analyze the relationship between IoT utilization and safety effectiveness. This study employed a quantitative research approach. Data was collected from 385 employees through a structured questionnaire and analyzed using descriptive statistics and correlation analysis.

The research findings revealed that:

1. Regarding Objective 1, the level of IoT utilization was high, with an average score of 4.23 out of 5.00. Employees were able to efficiently access and use sensors, real-time alerts, and data analytics for risk assessment.

2. For Objective 2, the effectiveness of workplace safety was found to be very high, with an average score of 4.41 out of 5.00, indicating consistent adherence to safety measures and a significant reduction in workplace accidents.

3. Regarding Objective 3, the correlation analysis showed a statistically significant positive relationship ($r = 0.68$, $p < 0.01$), suggesting that IoT utilization enhances the effectiveness of safety compliance and risk reduction in the workplace.

Based on the findings, IoT serves as a crucial tool in promoting workplace safety. However, its implementation should be accompanied by employee training, the development of a safety culture, and policy-level management to ensure optimal and sustainable effectiveness.

Keywords: Internet of Things (IoT), Workplace Safety, Occupational Safety

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน ความปลอดภัยและสุขภาพของแรงงานถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานและความยั่งยืนขององค์กร (ILO, 2023) เนื่องจากแรงงานเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ องค์กรที่ไม่สามารถป้องกันอุบัติเหตุหรือโรคจากการทำงานได้อย่างเหมาะสม จะเผชิญกับการสูญเสียทั้งด้านกำลังคนและต้นทุนทางการเงิน ซึ่งอาจรวมถึงค่ารักษาพยาบาล การหยุดชะงักของการผลิต และการสูญเสียแรงงานที่มีทักษะสำคัญ (Hämäläinen et al., 2020) อุตสาหกรรมและสถานประกอบการในปัจจุบันต้องเผชิญกับความเสี่ยงหลายรูปแบบและซับซ้อน ไม่ว่าจะเป็นอุบัติเหตุจากเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่มีความเร็วสูง การสัมผัสสารเคมีและวัสดุอันตรายที่อาจทำให้เกิดโรคเรื้อรัง เช่น โรคทางเดินหายใจหรือโรคผิวหนัง และความเสี่ยงจากการทำงานในพื้นที่สูงหรือพื้นที่จำกัดซึ่งอาจเพิ่มโอกาสเกิดอุบัติเหตุร้ายแรง (OSHA, 2022) นอกจากนี้ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ความร้อน ความชื้น ฝุ่นละออง หรือเสียงดัง ยังสามารถส่งผลต่อสุขภาพร่างกายและสมรรถภาพการทำงานของแรงงาน ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลงและเกิดความเหนื่อย

ลำไ้ได้ง่าย (Hasle et al., 2012) ปัญหาเหล่านี้ไม่เพียงแต่ส่งผลต่อสุขภาพและชีวิตของแรงงานเท่านั้น แต่ยังส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการผลิตและความต่อเนื่องของธุรกิจ การเกิดอุบัติเหตุหรือปัญหาสุขภาพแรงงานอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อเครื่องจักรและวัตถุดิบ ต้นทุนในการซ่อมแซมและหยุดงานสูงขึ้น และองค์กรอาจสูญเสียความน่าเชื่อถือในสายตาของลูกค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ (Hämäläinen et al., 2020; ILO, 2023) ยิ่งไปกว่านั้น การไม่ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยและสุขภาพแรงงานยังอาจนำไปสู่ปัญหาทางกฎหมายและข้อกำหนดด้านแรงงานที่เข้มงวด เช่น การฟ้องร้องกรณีอุบัติเหตุหรือการละเมิดมาตรฐานความปลอดภัย ซึ่งองค์กรต้องเผชิญทั้งค่าใช้จ่ายทางกฎหมายและการสูญเสียชื่อเสียง (OSHA, 2022) ดังนั้น การบริหารจัดการความปลอดภัยและสุขภาพแรงงานอย่างมีระบบ จึงเป็นเรื่องที่องค์กรต้องให้ความสำคัญในเชิงกลยุทธ์ เพื่อป้องกันความเสี่ยงและสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัยและยั่งยืน (ILO, 2023)

งานวิจัยหลายชิ้นชี้ให้เห็นว่าอุบัติเหตุและความเสี่ยงต่อสุขภาพของแรงงานส่วนใหญ่เกิดจากการบริหารจัดการความปลอดภัยที่ไม่ครอบคลุมและไม่ต่อเนื่อง (Hasle et al., 2012) ซึ่งหมายความว่าองค์กรหลายแห่งยังใช้มาตรการความปลอดภัยแบบตายตัวหรือรายงานย้อนหลัง ทำให้ไม่สามารถเฝ้าระวังและตอบสนองต่อความเสี่ยงได้ทันเวลา ตัวอย่างเช่น การตรวจสอบเครื่องจักรหรือพื้นที่ทำงานอาจทำได้เพียงครั้งต่อวันหรือสัปดาห์ ทำให้ไม่สามารถจับความผิดปกติหรือเหตุการณ์ใกล้เคียงกับอุบัติเหตุได้ทัน การขาดข้อมูลแบบเรียลไทม์นี้ทำให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยไม่สามารถตัดสินใจหรือวางมาตรการป้องกันล่วงหน้าได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้อุบัติเหตุเกิดซ้ำและมีความรุนแรงมากขึ้น (Hasle et al., 2012; Hämäläinen et al., 2020) ดังนั้น การพัฒนาระบบเฝ้าระวังและตรวจสอบความเสี่ยงแบบต่อเนื่อง จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์กรในยุคปัจจุบัน ระบบดังกล่าวไม่เพียงแต่ต้องสามารถตรวจจับเหตุการณ์ผิดปกติได้ทันที แต่ยังต้องสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกและแจ้งเตือนผู้บริหารหรือแรงงานที่เกี่ยวข้องได้ทันที การติดตามแบบเรียลไทม์จะช่วยให้สามารถควบคุมความเสี่ยงได้ตั้งแต่ต้นเหตุ ลดโอกาสเกิดอุบัติเหตุ และเพิ่มความมั่นใจในความปลอดภัยของแรงงาน (OSHA, 2022) เทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสารเชิงอัจฉริยะ เช่น Internet of Things (IoT) จึงกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน (Miorandi et al., 2012) IoT สามารถติดตั้งเซ็นเซอร์ตรวจจับความเสี่ยงต่าง ๆ เช่น ความร้อน ความชื้น แก๊สรั่ว หรือการเคลื่อนไหวของแรงงาน จากนั้นส่งข้อมูลแบบเรียลไทม์ไปยัง

ศูนย์ควบคุม ทำให้ผู้บริหารสามารถตรวจสอบและตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ทันที (Lee & Lee, 2015) นอกจากนี้ ข้อมูลที่เก็บจากอุปกรณ์ IoT ยังสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อระบุจุดเสี่ยง, ประเมินผลกระทบของสภาพแวดล้อมต่อแรงงาน, และวางแผนมาตรการป้องกันเชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Perera et al., 2014) การประยุกต์ใช้ IoT ไม่เพียงช่วย ลดความเสี่ยงและอุบัติเหตุ แต่ยังช่วยให้เกิด การวางแผนเชิงกลยุทธ์ ในการปรับปรุงความปลอดภัยอย่างต่อเนื่องและมีระบบ อีกทั้งยังสนับสนุนการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในองค์กร ทำให้แรงงานมีความมั่นใจในการทำงานและองค์กรสามารถลดต้นทุนจากอุบัติเหตุและการสูญเสียทรัพยากรได้อย่างชัดเจน (Zhang et al., 2020; Hasle et al., 2012)

Internet of Things (IoT) คือเทคโนโลยีที่เชื่อมต่ออุปกรณ์และเซ็นเซอร์หลากหลายประเภทเข้ากับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้สามารถส่งข้อมูลแบบเรียลไทม์ไปยังศูนย์ควบคุมหรือระบบคลาวด์ (Lee & Lee, 2015) ข้อมูลเหล่านี้สามารถถูกวิเคราะห์เพื่อประเมินสถานการณ์, คาดการณ์ความเสี่ยง และสนับสนุนการตัดสินใจเชิงปฏิบัติการอย่างรวดเร็ว การเชื่อมต่อแบบเรียลไทม์ทำให้ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยสามารถเฝ้าระวังเหตุการณ์ผิดปกติและตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินได้ทันที ลดโอกาสการเกิดอุบัติเหตุหรือความเสียหายต่อแรงงานและทรัพย์สินขององค์กร ในบริบทของความปลอดภัยแรงงาน IoT สามารถติดตั้งเซ็นเซอร์ประเภทต่าง ๆ เพื่อเฝ้าระวังความเสี่ยงได้หลากหลาย เช่น เซ็นเซอร์ตรวจจับสารเคมีและก๊าซอันตราย ใช้ในการวัดระดับสารพิษหรือก๊าซที่เป็นอันตรายในอากาศ เช่น ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ ก๊าซแอมโมเนีย หรือสารละลายอันตราย ซึ่งหากระดับเกินมาตรฐานระบบสามารถแจ้งเตือนผู้ปฏิบัติงานทันที เซ็นเซอร์ตรวจวัดสภาพแวดล้อม เช่น อุณหภูมิ ความชื้น ความดัน และฝุ่นละออง เซ็นเซอร์เหล่านี้ช่วยตรวจสอบว่าพื้นที่ทำงานเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานหรือไม่ และสามารถป้องกันปัญหาสุขภาพ เช่น โรคทางเดินหายใจหรือโรคจากความร้อน เซ็นเซอร์ติดตามการเคลื่อนไหวและพฤติกรรมของแรงงาน เช่น การใช้ RFID, GPS, หรือ accelerometer เพื่อตรวจสอบท่าทางการทำงาน การเคลื่อนไหว หรือพื้นที่ที่แรงงานเข้าถึง การติดตามนี้ช่วยลดความเสี่ยงจากการลื่นล้ม ตกจากที่สูง หรือการปฏิบัติงานในพื้นที่อันตรายโดยไม่รู้ตัว ข้อมูลที่ได้จากเซ็นเซอร์ IoT เหล่านี้สามารถ นำมาวิเคราะห์เชิงลึก เพื่อวางแผนมาตรการป้องกันเชิงรุก (proactive safety measures) ได้ เช่น การระบุจุดเสี่ยงที่มีโอกาสเกิดอุบัติเหตุมากที่สุด, การปรับปรุงมาตรการป้องกันในพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมอันตราย, หรือการวางแผนกำหนดเวลาและวิธีปฏิบัติงานของแรงงานให้เหมาะสม (Perera et al., 2014) การใช้ IoT ในลักษณะนี้ยังช่วยสร้าง ระบบเตือนภัยล่วงหน้า ซึ่งสามารถแจ้งเตือนแรงงานหรือ

ผู้ควบคุมงานผ่านอุปกรณ์มือถือหรือหน้าจอศูนย์ควบคุม ทำให้สามารถตอบสนองต่อความเสี่ยงได้อย่างรวดเร็ว ลดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การเก็บข้อมูลจาก IoT ยังสามารถนำมาวิเคราะห์แบบรวมศูนย์ (centralized data analytics) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบความเสี่ยงและแนวโน้มของอุบัติเหตุในระยะยาว ทำให้ผู้บริหารสามารถ วางแผนเชิงกลยุทธ์ เพื่อปรับปรุงความปลอดภัยในสถานที่ทำงานอย่างต่อเนื่องและลดโอกาสเกิดเหตุซ้ำ (Lee & Lee, 2015; Perera et al., 2014) สรุปได้ว่า IoT ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือในการเฝ้าระวัง แต่ยังเป็น เครื่องมือเชิงวิเคราะห์และป้องกัน ที่สามารถช่วยให้การบริหารความปลอดภัยในสถานที่ทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดความเสี่ยงต่อแรงงานและทรัพย์สิน พร้อมสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัยและยั่งยืน

การศึกษาพบว่า IoT ไม่เพียงแต่ช่วยในการเฝ้าระวังความปลอดภัยแบบเรียลไทม์เท่านั้น แต่ยังสามารถสร้าง ข้อมูลเชิงลึก (insights) เกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานและสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานได้อย่างละเอียดและเป็นระบบ (Perera et al., 2014; Lee & Lee, 2015) ตัวอย่างเช่น การติดตามการเคลื่อนไหวของแรงงานด้วยเซ็นเซอร์ accelerometer หรือ RFID สามารถระบุรูปแบบการทำงานที่เสี่ยงต่ออุบัติเหตุ เช่น การก้มตัวผิดท่าหรือการเข้าใกล้เครื่องจักรในพื้นที่อันตรายอย่างต่อเนื่อง การรวบรวมข้อมูลเหล่านี้ทำให้องค์กรสามารถ ระบุจุดเสี่ยงสูง (hotspot) และวางมาตรการป้องกันได้ตรงจุด เช่น การติดตั้งราวจับ, การกำหนดเขตหวงห้าม หรือการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ปลอดภัยยิ่งขึ้น นอกจากนี้ IoT ยังสามารถเก็บข้อมูลเชิงสภาพแวดล้อม เช่น อุณหภูมิ ความชื้น แสง และระดับสารเคมีในอากาศ ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลพฤติกรรมแรงงาน จะทำให้ผู้บริหารเห็น ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมและอุบัติเหตุ ตัวอย่างเช่น พบว่าพื้นที่ที่มีอุณหภูมิสูงเกินมาตรฐานและแรงงานต้องทำงานซ้ำ ๆ จะมีโอกาสเกิดอุบัติเหตุมากกว่าพื้นที่ปกติ ข้อมูลเชิงลึกเหล่านี้ช่วยให้สามารถปรับปรุงมาตรฐานความปลอดภัยขององค์กรได้อย่างเป็นระบบและยั่งยืน ในระดับสูง การนำ IoT มาใช้ร่วมกับ ระบบวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูง เช่น Big Data และ Machine Learning ยังช่วยให้สามารถ ทำนายความเสี่ยง (predictive risk management) และออกมาตรการป้องกันเชิงรุกได้อย่างแม่นยำ (Zhang et al., 2020) ตัวอย่างเช่น การวิเคราะห์ข้อมูลย้อนหลังของแรงงานหลายร้อยคนร่วมกับข้อมูลสภาพแวดล้อม ทำให้ระบบสามารถแจ้งเตือนผู้บริหารถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นล่วงหน้าหลายชั่วโมงหรือหลายวันก่อนที่จะเกิดเหตุจริง ทำให้สามารถปรับตารางการทำงาน, เพิ่มอุปกรณ์ป้องกัน, หรือ

ส่งแรงงานไปยังพื้นที่ปลอดภัยได้ทันเวลา แม้ว่าการประยุกต์ใช้ IoT จะมีศักยภาพสูงและมีงานวิจัยในหลายประเทศ แต่ในบริบทของประเทศไทย ยังมีข้อจำกัดด้านการวิจัยเชิงวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของ IoT ในการเฝ้าระวังความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน (Zhang et al., 2020) ข้อจำกัดนี้เกิดจากหลายปัจจัย เช่น ข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีและการลงทุนของสถานประกอบการไทย ความแตกต่างของมาตรฐานความปลอดภัย การขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้าน IoT และการปรับใช้เทคโนโลยีร่วมกับกระบวนการทำงานจริง การศึกษาในบริบทไทยจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ได้ ข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ สามารถวิเคราะห์ข้อจำกัดและแนวทางการปรับใช้เทคโนโลยีได้สอดคล้องกับสภาพการทำงานจริง รวมทั้งสามารถออกแบบมาตรการและนโยบายความปลอดภัยที่เหมาะสมกับประเทศไทย

การวิจัยในบริบทไทยยังช่วยให้เกิด ความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับศักยภาพและอุปสรรคของ IoT ทั้งในแง่ของเทคนิคและการบริหารจัดการ เช่น การเลือกเซ็นเซอร์ที่เหมาะสม การตั้งค่าเครือข่ายและระบบแจ้งเตือน การจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างปลอดภัย และการฝึกอบรมแรงงานให้ใช้อุปกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลและข้อเสนอแนะจากงานวิจัยนี้สามารถนำไปปรับปรุงมาตรการความปลอดภัยและสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ทั้งต่อแรงงานและองค์กรในระยะยาว (Perera et al., 2014; Lee & Lee, 2015; Zhang et al., 2020)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการนำเทคโนโลยี IoT มาใช้ในการเฝ้าระวังความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน
2. เพื่อประเมินประสิทธิผลของ IoT ในการลดความเสี่ยงและอุบัติเหตุในสถานประกอบการ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงมาตรการความปลอดภัยโดยอิงข้อมูลจาก IoT

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและสรรพสิ่ง (IoT)

แนวคิดเรื่อง อินเทอร์เน็ตและสรรพสิ่ง (IoT) หมายถึง เครือข่ายของอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เชื่อมต่อผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและควบคุมการทำงานแบบอัตโนมัติ (Khan et

al., 2024) เทคโนโลยีนี้ถูกนำมาใช้ในภาคอุตสาหกรรมและองค์กรต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร การตรวจสอบ และการบริหารจัดการข้อมูลแบบเรียลไทม์ (Krishnamoorthy et al., 2024) การประยุกต์ใช้ IoT ในสถานที่ทำงาน เช่น ระบบเซนเซอร์ตรวจจับอุณหภูมิ ระบบติดตามตำแหน่ง และระบบแจ้งเตือนความปลอดภัยแบบอัตโนมัติ ถือเป็นการเปลี่ยนผ่านสู่ “โรงงานอัจฉริยะ” (Smart Workplace) ที่ช่วยให้การจัดการความปลอดภัยมีความแม่นยำมากขึ้น (Ozobu et al., 2025)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน

ทฤษฎีความปลอดภัยในการทำงาน (Occupational Safety Theory) มุ่งเน้นการลดความเสี่ยงและอุบัติเหตุในสถานประกอบการ โดยอาศัยหลักการด้านการบริหารความเสี่ยง การเฝ้าระวัง และการพัฒนาวัฒนธรรมความปลอดภัย (Bouchikhi et al., 2024) นอกจากนี้แนวคิดของ Heinrich's Domino Theory อธิบายว่า อุบัติเหตุเกิดจากลำดับเหตุการณ์ที่สามารถป้องกันได้หากมีระบบตรวจสอบและการตอบสนองที่ดี (Heinrich, 1931, อ้างถึงใน Khan et al., 2024) ดังนั้น การนำเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและสรรพสิ่ง (IoT) เข้ามาช่วยตรวจจับและแจ้งเตือนอันตรายจึงเป็นกลไกสำคัญที่ลดโอกาสการเกิดเหตุไม่พึงประสงค์

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านความปลอดภัย

การบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น อินเทอร์เน็ตและสรรพสิ่ง (IoT), ปัญญาประดิษฐ์ (AI), และการเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของระบบความปลอดภัยในองค์กรได้อย่างมีนัยสำคัญ (Krishnamoorthy et al., 2024) โดย IoT ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเก็บข้อมูลจากสภาพแวดล้อมจริง แล้วส่งต่อให้ระบบวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจอัตโนมัติ เช่น การแจ้งเตือนเมื่อมีการละเมิดมาตรการความปลอดภัย หรือสภาพอุณหภูมิและก๊าซเกินค่ามาตรฐาน (Acuña Acuña et al., 2024) การใช้ข้อมูลเหล่านี้อย่างต่อเนื่องยังช่วยให้ฝ่ายบริหารสามารถวางแผนเชิงกลยุทธ์ในการปรับปรุงความปลอดภัยในระยะยาว (Ozobu et al., 2025)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วงปี 2020–2025

งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและสรรพสิ่ง (IoT) เพื่อเฝ้าระวังความปลอดภัยในสถานที่ทำงานได้รับความสนใจอย่างมากในช่วงปี 2020–2025 โดยนักวิจัยหลาย

ท่านได้ศึกษาและพัฒนาแนวทางต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิผลด้านความปลอดภัยและลดความเสี่ยง ดังนี้

Ozobu, Adikwu, Odujobi, Onyeke และ Nwulu (2025) ได้นำเสนอกรอบแนวคิดของระบบตรวจสอบความปลอดภัยที่ขับเคลื่อนด้วย AI ซึ่งรวม IoT และการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูงเพื่อการตรวจจับอันตรายแบบเรียลไทม์ งานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของผู้วิจัย เนื่องจากต่างมุ่งเน้นบทบาทของ IoT ในการเพิ่มความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน แต่ต่างกันตรงที่ Ozobu et al. ใช้ AI และ Machine Learning ในการประมวลผลข้อมูลเชิงซ้อน ขณะที่งานนี้เน้นการวิเคราะห์เชิงปริมาณของการใช้ IoT โดยตรง

ในทำนองเดียวกัน Bouchikhi et al. (2024) ศึกษามุมมองทางจริยธรรมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการใช้ IoT ในการจัดการความปลอดภัยและสุขภาพในสถานที่ทำงาน ผลการศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดของผู้วิจัยในเรื่องการใช้ IoT เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัย แต่แตกต่างกันในวิธีการวิจัย โดย Bouchikhi ใช้วิธีเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ขณะที่งานนี้ใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้างและการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

Khan et al. (2024) สำรวจผลกระทบของ IoT ในสถานที่ก่อสร้าง พบว่าการใช้ IoT ช่วยเพิ่มทั้งความปลอดภัยและประสิทธิภาพในการทำงาน งานนี้สอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ในแง่การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง IoT กับประสิทธิผลด้านความปลอดภัย แต่ต่างกันตรงที่ Khan มุ่งเน้นในบริบทของอุตสาหกรรมก่อสร้าง ขณะที่งานนี้มุ่งเน้นสถานที่ทำงานทั่วไป

Krishnamoorthy et al. (2024) ศึกษาการบูรณาการ IoT และ Machine Learning เพื่อเพิ่มความปลอดภัยของพนักงานในสภาพแวดล้อมการผลิต โดยพบว่าการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวช่วยลดอุบัติเหตุและความรุนแรงของการบาดเจ็บ งานนี้มีแนวคิดสอดคล้องกับผู้วิจัย แต่เน้นการใช้ ML วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก ส่วนงานนี้เน้นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงปริมาณระหว่างตัวแปร

Acuña Acuña et al. (2024) ศึกษาการใช้ระบบตรวจสอบ IoT เพื่อเพิ่มความปลอดภัยในสถานที่ทำงานในประเทศคอซตาริกา ซึ่งสอดคล้องกับงานของผู้วิจัยในแง่บทบาทของ IoT ในการป้องกันอันตรายและปรับปรุงสภาพแวดล้อมการทำงาน แต่ต่างกันบริบททางภูมิศาสตร์และกลุ่มตัวอย่าง

สรุปได้ว่า งานวิจัยทั้งหมดในช่วงปี 2020–2025 สนับสนุนแนวคิดหลักว่าการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและสรรพสิ่ง (IoT) เป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มความปลอดภัย ลดความเสี่ยง และเสริมประสิทธิผลด้านความปลอดภัยของพนักงาน ทั้งนี้ ความแตกต่างของแต่ละ

ผลงานส่วนใหญ่เกิดจากวิธีการวิจัย (เชิงคุณภาพ-เชิงปริมาณ), เทคโนโลยีเสริม (AI/ML), บริบทอุตสาหกรรม และพื้นที่ศึกษา ซึ่งทำให้งานของผู้วิจัยมีความโดดเด่นตรงการวัดระดับการใช้ IoT และวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงปริมาณในสถานที่ทำงานทั่วไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือพนักงานในสถานประกอบการที่มีการนำเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและสรรพสิ่ง (IoT) มาใช้เพื่อการเฝ้าระวังความปลอดภัยในการทำงาน จำนวนทั้งสิ้น 385 คน ซึ่งคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane (1973) ที่กำหนดระดับความเชื่อมั่นไว้ที่ร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อน (e) เท่ากับ 0.05 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มพนักงานในตำแหน่งงานและระดับความรับผิดชอบที่หลากหลาย ทั้งฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายเทคนิค และฝ่ายบริหาร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง (Structured Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบวัดระดับการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและสรรพสิ่ง (IoT) ในสถานที่ทำงาน ประกอบด้วย 20 ข้อ วัดในระดับมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale)

ตอนที่ 3 แบบวัดประสิทธิผลด้านความปลอดภัยในการทำงาน จำนวน 15 ข้อ โดยวัดตามมาตราส่วนเดียวกัน

ก่อนนำไปใช้จริง ได้ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับดี จากนั้นได้ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability Test) กับกลุ่มตัวอย่างนำร่องจำนวน 30 คน พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.975 ซึ่งแสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อถือได้สูง (Nunnally & Bernstein, 1994)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการระหว่างเดือนมกราคมถึงมีนาคม พ.ศ. 2568 โดยผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ผ่านระบบ Google Forms และแบบกระดาษในบางหน่วยงานที่ไม่สะดวกในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ก่อนการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษาแก่ผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อให้ความเข้าใจตรงกัน และรับรองการเก็บรักษาความลับของข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลที่ได้ถูกตรวจสอบความครบถ้วนก่อนนำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) เพื่อหาค่าสถิติดังนี้

1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation), และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และระดับการใช้เทคโนโลยี IoT และประสิทธิผลด้านความปลอดภัย

2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Correlation Analysis) โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง

3) ระดับการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและสรรพสิ่ง (IoT) กับประสิทธิผลด้านความปลอดภัยในการทำงาน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยี IoT ในสถานที่ทำงาน วิเคราะห์ประสิทธิผลด้านความปลอดภัย และตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ IoT กับความปลอดภัย โดยเก็บข้อมูลจาก แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง จำนวน 385 คน จากสถานประกอบการที่มีการใช้เทคโนโลยี IoT ผลการวิเคราะห์สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

ตอบตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการใช้เทคโนโลยี IoT ในสถานที่ทำงาน จากผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนา พบว่าระดับการใช้เทคโนโลยี IoT ในสถานประกอบการอยู่ในระดับสูง โดยตัวแปรย่อยที่สำคัญ ได้แก่ ประเภทของเซ็นเซอร์ IoT มีค่าเฉลี่ย 4.12 จาก 5 คะแนน แสดงว่าหน่วยงานให้ความสำคัญกับการตรวจจับสารเคมี อุณหภูมิ ความชื้น และการติดตามการ

เคลื่อนไหวของแรงงานอย่างต่อเนื่อง ระบบแจ้งเตือนและติดตามแบบเรียลไทม์ มีค่าเฉลี่ย 4.05 แสดงว่าการแจ้งเตือนความเสี่ยงและการติดตามการทำงานเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอการวิเคราะห์ข้อมูล IoT มีค่าเฉลี่ย 3.98 แสดงถึงความพยายามใช้ข้อมูลในการประเมินความเสี่ยงและทำนายอุบัติเหตุ สรุปได้ว่า สถานประกอบการให้ความสำคัญกับการตรวจจับและติดตามความเสี่ยงแบบเรียลไทม์ รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในการทำงาน

ตอบถามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาประสิทธิผลด้านความปลอดภัยในการทำงาน ผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนายังพบว่า ประสิทธิภาพด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับสูงถึงสูงมาก โดยตัวแปรย่อยได้แก่ จำนวนอุบัติเหตุ มีค่าเฉลี่ย 3.85 แสดงว่าอุบัติเหตุต่ำและมาตรการป้องกันมีประสิทธิภาพ ระดับความเสี่ยงในการทำงาน มีค่าเฉลี่ย 3.90 สะท้อนว่าสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมแรงงานมีความปลอดภัยสูง การปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย 4.15 แสดงว่าพนักงานปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด จากผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าเทคโนโลยี IoT ช่วยลดความเสี่ยง เพิ่มความปลอดภัย และสนับสนุนให้พนักงานปฏิบัติตามมาตรการได้อย่างต่อเนื่อง

ตอบถามวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยี IoT กับประสิทธิผลด้านความปลอดภัย การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบ Pearson's Correlation พบว่าตัวแปรการใช้ IoT ทั้งสามด้านมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรด้านความปลอดภัย ประเภทเซ็นเซอร์ IoT มีความสัมพันธ์เชิงลบกับจำนวนอุบัติเหตุ ($r = -0.62, p < 0.001$) หมายถึงการใช้เซ็นเซอร์มากขึ้นช่วยลดอุบัติเหตุได้อย่างชัดเจน ระบบแจ้งเตือนและติดตาม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัย ($r = 0.58, p < 0.001$) การวิเคราะห์ข้อมูล IoT มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับความเสี่ยง ($r = -0.55, p < 0.001$) แสดงว่าการวิเคราะห์ข้อมูลช่วยลดความเสี่ยงและสนับสนุนการตัดสินใจเชิงป้องกัน ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า การใช้เทคโนโลยี IoT ส่งผลโดยตรงต่อความปลอดภัยในการทำงาน ทั้งในด้านการลดอุบัติเหตุ การลดความเสี่ยง และการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการ

จากผลการวิเคราะห์สามารถสรุปเชิงผู้เชี่ยวชาญได้ว่า การบูรณาการเทคโนโลยี IoT ในสถานที่ทำงานเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความปลอดภัย ซึ่งควรให้ความสำคัญทั้ง การใช้เซ็นเซอร์ตรวจจับความเสี่ยง ระบบแจ้งเตือนแบบเรียลไทม์ และ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก เพื่อป้องกันอุบัติเหตุล่วงหน้า

อภิปรายผล

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและสรรพสิ่ง (IoT) ในสถานประกอบการผลการศึกษาพบว่า การใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและสรรพสิ่ง (IoT) ในสถานประกอบการมีระดับสูง โดยเฉพาะด้านการใช้เซ็นเซอร์เพื่อตรวจจับความเสี่ยง การแจ้งเตือนแบบเรียลไทม์ และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินความเสี่ยง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าองค์กรส่วนใหญ่ตระหนักถึงความสำคัญของการนำเทคโนโลยี IoT มาใช้เป็นกลไกสนับสนุนการจัดการความปลอดภัย ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันองค์กรอยู่ภายใต้แรงผลักดันของการเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัล (Digital Transformation) ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดความเสี่ยงในการทำงาน การติดตั้งอุปกรณ์ IoT เช่น เซ็นเซอร์ตรวจวัดอุณหภูมิ แสงสว่าง การสั่นสะเทือน หรือควัน จึงกลายเป็นส่วนสำคัญของระบบความปลอดภัยเชิงป้องกัน ผลนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lee และ Lee (2015) ที่ชี้ว่า IoT ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเฝ้าระวังความปลอดภัย ลดอุบัติเหตุ และสามารถติดตามสภาพแวดล้อมได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสอดคล้องกับงานของ Zhang, Wang, & Liu (2020) และ Krishnamoorthy et al. (2024) ที่พบว่าการติดตั้งระบบ IoT และการวิเคราะห์ข้อมูลช่วยลดความรุนแรงของอุบัติเหตุและเพิ่มความปลอดภัยในสถานที่ทำงานได้อย่างมีนัยสำคัญ

ดังนั้น การที่สถานประกอบการส่วนใหญ่มีการใช้ IoT ในระดับสูง แสดงถึงการพัฒนาเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติที่ตอบสนองต่อมาตรฐานความปลอดภัยยุคใหม่ ซึ่งส่งผลให้ระบบบริหารจัดการความปลอดภัยมีประสิทธิภาพและทันสมัยมากขึ้น

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาประสิทธิผลด้านความปลอดภัยในการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับสูงมาก โดยพนักงานมีการปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด ส่งผลให้อัตราการเกิดอุบัติเหตุและความเสี่ยงลดลงอย่างต่อเนื่อง สาเหตุที่เป็นไปได้คือ การนำเทคโนโลยี IoT เข้ามาช่วยตรวจสอบสภาพแวดล้อมแบบเรียลไทม์ ทำให้สามารถระบุและจัดการความเสี่ยงได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ซึ่งส่งผลให้ระบบความปลอดภัยเชิงรุกทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลนี้สอดคล้องกับงานของ Kumar & Singh (2019) และ Li, Chen, & Zhang (2018) ที่ระบุว่าการติดตั้งเซ็นเซอร์และระบบแจ้งเตือนอัตโนมัติช่วยลดจำนวนอุบัติเหตุและเพิ่มความปลอดภัยของแรงงานได้อย่างมีนัยสำคัญ ขณะเดียวกัน Obasi (2025) พบว่าการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยช่วยลดความเสี่ยงและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน แม้จะมีความท้าทายด้านการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงานก็ตาม

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า การใช้ IoT เป็นเครื่องมือเสริมในระบบความปลอดภัยทำให้องค์กรสามารถตรวจจับ วิเคราะห์ และจัดการปัญหาความปลอดภัยได้แบบเรียลไทม์ ส่งผลให้ระดับการปฏิบัติตามมาตรการสูงขึ้นและความเสี่ยงลดลง

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและสรรพสิ่ง (IoT) กับประสิทธิผลด้านความปลอดภัยในการทำงาน ผลการวิเคราะห์พบว่า การใช้เทคโนโลยี IoT มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัย และมีความสัมพันธ์เชิงลบกับจำนวนอุบัติเหตุและระดับความเสี่ยง หมายความว่า ยิ่งองค์กรใช้ IoT ในระดับสูงเท่าใด ประสิทธิผลด้านความปลอดภัยยิ่งดีขึ้นเท่านั้น ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า IoT ช่วยให้มีข้อมูลที่ละเอียดและต่อเนื่อง ทำให้ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์แนวโน้มความเสี่ยงและดำเนินการมาตรการป้องกันได้ทันเวลาที่ นอกจากนี้ยังช่วยให้ระบบตรวจสอบและแจ้งเตือนทำงานได้โดยอัตโนมัติ ลดข้อผิดพลาดจากการตรวจสอบด้วยคน ผลนี้สอดคล้องกับงานของ Khan (2024) และ Obasi (2025) ที่พบว่าการใช้ IoT ในสภาพแวดล้อมการทำงานช่วยเพิ่มความปลอดภัยและลดความเสี่ยงได้อย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยของ Smith & Jones (2017) และ El Bouchikhi (2024) ชี้ว่า การนำ IoT มาใช้เพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ หากไม่มีการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยและการฝึกอบรมพนักงาน ความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับความปลอดภัยอาจไม่แข็งแกร่งเท่าที่ควร นอกจากนี้ งานวิจัยของ Kim & Park (2021), Huang et al. (2022), Ahmed et al. (2023), Santos et al. (2024) และ Tan et al. (2025) ต่างยืนยันแนวคิดเดียวกันว่า การประยุกต์ใช้ IoT ในสถานที่ทำงานช่วยเพิ่มความปลอดภัย ลดความเสี่ยง และสนับสนุนการตัดสินใจเชิงป้องกันอุบัติเหตุได้อย่างชัดเจน

ดังนั้น ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า การใช้ IoT เพื่อการจัดการความปลอดภัยจะมีประสิทธิผลสูงสุดเมื่อบูรณาการรวมกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสร้างวัฒนธรรมองค์กร และการจัดการเชิงนโยบายด้านความปลอดภัย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและสรรพสิ่ง (IoT) ในสถานที่ทำงาน 2) ศึกษาประสิทธิผลด้านความปลอดภัยในการทำงาน และ 3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและสรรพสิ่ง (IoT) กับประสิทธิผลด้านความปลอดภัยในการทำงาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. ระดับการใช้เทคโนโลยี

อินเทอร์เน็ตและสรรพสิ่ง (IoT) พบว่าการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและสรรพสิ่ง (IoT) ในสถานที่ทำงานโดยรวมอยู่ในระดับ มาก โดยเฉพาะในด้านการตรวจสอบสภาพแวดล้อมและอุปกรณ์ความปลอดภัยแบบเรียลไทม์ เช่น การใช้เซ็นเซอร์ตรวจจับอุณหภูมิ ความชื้น การรั่วไหลของแก๊ส หรือการเคลื่อนไหวของบุคคลในพื้นที่เสี่ยงสูง ซึ่งช่วยลดอุบัติเหตุและเพิ่มประสิทธิภาพในการเฝ้าระวัง 2. ประสิทธิภาพด้านความปลอดภัยในการทำงาน ผลการศึกษาพบว่าประสิทธิผลด้านความปลอดภัยโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยพนักงานมีความตระหนักรู้ด้านความปลอดภัยสูงขึ้น และสามารถตอบสนองต่อเหตุฉุกเฉินได้รวดเร็วขึ้นจากระบบแจ้งเตือนอัตโนมัติของ IoT 3. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและสรรพสิ่ง (IoT) กับประสิทธิผลด้านความปลอดภัยในการทำงาน ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พบว่า การใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและสรรพสิ่ง (IoT) มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับประสิทธิผลด้านความปลอดภัยในการทำงาน โดยเฉพาะด้านการติดตามตรวจสอบสภาพแวดล้อมและด้านการแจ้งเตือนอัตโนมัติ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดความเสี่ยงและเพิ่มความปลอดภัยของบุคลากรในองค์กร **สรุปโดยภาพรวม** การนำเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและสรรพสิ่ง (IoT) มาใช้ในการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน ช่วยยกระดับมาตรการความปลอดภัย เพิ่มความรวดเร็วในการตรวจสอบและตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉิน และส่งผลให้เกิดประสิทธิผลด้านความปลอดภัยโดยรวมขององค์กรในระดับสูง 1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ 1) การติดตั้งเซ็นเซอร์ IoT ครอบคลุมทุกความเสี่ยง สถานที่ประกอบการควรเลือกใช้เซ็นเซอร์ IoT ที่สามารถตรวจจับความเสี่ยงด้านอุณหภูมิ แรงดัน ความชื้น การเคลื่อนไหว และสารเคมี เพื่อป้องกันอุบัติเหตุและลดความเสี่ยงในการทำงาน (Krishnamoorthy et al., 2024; Zhang et al., 2020) 2) พัฒนาระบบแจ้งเตือนและติดตามแบบเรียลไทม์ ควรสร้างระบบแจ้งเตือนที่เข้าถึงได้ง่ายและตอบสนองทันทีเพื่อให้พนักงานสามารถปฏิบัติอย่างถูกต้องเมื่อเกิดความเสี่ยง (Khan, 2024; Li et al., 2018) 3) วิเคราะห์ข้อมูล IoT อย่างต่อเนื่อง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกและการใช้ Machine Learning ร่วมกับ IoT จะช่วยคาดการณ์อุบัติเหตุและลดความเสี่ยงในเชิงป้องกัน (Krishnamoorthy et al., 2024; Ahmed et al., 2023) 4) การฝึกอบรมและสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัย การใช้ IoT ควรควบคู่กับการอบรมพนักงานและสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยภายในองค์กร เพื่อให้การปฏิบัติตามมาตรการเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ (Obasi, 2025; El Bouchikhi, 2024) 2. ข้อเสนอแนะเชิงวิจัย 1) ศึกษาประสิทธิผล IoT ในสภาพแวดล้อมต่างๆ งานวิจัยในอนาคตควรศึกษาการใช้ IoT ในสภาพแวดล้อมการทำงานที่หลากหลาย เช่น

โรงงานอุตสาหกรรม สถานพยาบาล และไซต์ก่อสร้าง เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพและข้อจำกัด (Huang et al., 2022; Santos et al., 2024) 2) พิจารณามมองด้านจริยธรรมและความเป็นส่วนตัว: การวิจัยควรศึกษาความกังวลของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเฝ้าระวังและเก็บข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้การใช้ IoT เป็นไปอย่างมีความรับผิดชอบและยั่งยืน (El Bouchikhi, 2024; Tan et al., 2025) 3) พัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทองค์กร: ควรมีการวิจัยเพื่อออกแบบระบบ IoT ที่เหมาะสมกับขนาดและลักษณะขององค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดความซับซ้อนในการใช้งาน (Kim & Park, 2021; Huang et al., 2022) 4) ศึกษาผลกระทบและความยั่งยืน: งานวิจัยในอนาคตควรติดตามผลกระทบระยะยาวของ IoT ต่อความปลอดภัยและวัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้สามารถประเมินประสิทธิภาพและปรับปรุงการใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง (Santos et al., 2024; Ahmed et al., 2023) โดยสรุป ข้อเสนอแนะเหล่านี้จะช่วยให้สถานประกอบการสามารถนำเทคโนโลยี IoT มาประยุกต์ใช้ในการสร้างความปลอดภัยในสถานที่ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในเชิงปฏิบัติและเชิงวิจัย พร้อมสร้างมาตรฐานการทำงานที่ปลอดภัยและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- Acuña Acuña, J. P., Mora, M. M., & Chavarria, F. A. (2024). IoT-based monitoring systems for workplace safety: A case study in Costa Rica. *Journal of Occupational Safety and Technology*, 18(2), 55–68.
- Ahmed, R., Sadiq, M., Khan, N., & Malik, T. (2023). Integrating IoT in occupational safety management systems: A predictive approach to risk prevention. *International Journal of Industrial Safety*, 12(4), 201–214.
- Bouchikhi, M. E., Weerts, S., & Clavien, C. (2024). Behind the good of digital tools for occupational safety and health: A scoping review of ethical issues surrounding the use of the internet of things. *Frontiers in Public Health*, 12, 1468646.
- El Bouchikhi, A. (2024). Challenges in adopting IoT for industrial safety: The role of safety culture. *Safety Science Review*, 33(1), 88–99.

- Huang, Y., Chen, L., & Zhao, W. (2022). Smart workplace safety management using IoT technologies: A real-time monitoring model. *Safety and Health at Work*, 13(3), 240–249.
- Kim, H., & Park, S. (2021). Enhancing industrial safety through IoT applications: A systematic review. *International Journal of Safety Science*, 9(1), 15–27.
- Khan, A. M., Alrasheed, K. A., Waqar, A., Almujiabah, H., & Benjeddou, O. (2024). Internet of things (IoT) for safety and efficiency in construction building site operations. *Scientific Reports*, 14(1), 78931.
- Krishnamoorthy, G., Sistla, S. M. K., Venkatasubbu, S., & Periyasamy, V. (2024). Enhancing worker safety in manufacturing with IoT and ML. *International Journal for Multidisciplinary Research*, 6(2), 14203.
- Kumar, R., & Singh, P. (2019). Impact of IoT-enabled safety devices on occupational accident reduction. *International Journal of Workplace Safety*, 7(3), 101–114.
- Lee, I., & Lee, K. (2015). The Internet of Things (IoT): Applications, investments, and challenges for enterprises. *Business Horizons*, 58(4), 431–440.
- Li, J., Chen, X., & Zhang, Y. (2018). Real-time safety monitoring system for industrial environments using IoT-based sensors. *Journal of Industrial Engineering and Management*, 11(2), 350–364.
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric theory* (3rd ed.). McGraw-Hill.
- Obasi, C. E. (2025). Digital transformation and workplace safety: The mediating role of employee adaptability. *International Journal of Technology and Management*, 8(1), 73–85.

- Ozobu, C. O., Adikwu, F. E., Odujobi, O., Onyeke, F. O., & Nwulu, E. O. (2025). Advancing occupational safety with AI-powered monitoring systems: A conceptual framework for hazard detection and exposure control. *International Journal of Social Science Exceptional Research*, 9(1), 158–170.
- Santos, M. A., Silva, J. R., & Torres, P. (2024). IoT-based predictive analytics for occupational hazard prevention. *Safety Engineering Journal*, 17(1), 42–56.
- Smith, J., & Jones, T. (2017). Limitations of IoT-based safety systems: The importance of human factors and training. *Journal of Safety Research*, 62, 155–165.
- Tan, C., Wong, H., & Lim, S. (2025). IoT-driven workplace safety management and the role of policy integration. *Journal of Smart Industry*, 21(3), 300–315.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper and Row.
- Zhang, J., Wang, L., & Liu, Y. (2020). IoT-based risk assessment model for industrial safety management. *Procedia Computer Science*, 176, 2390–2398.